

УДК 336.76

СУТНІСТЬ ТЕХНІЧНОГО АНАЛІЗУ ТА МОЖЛИВОСТІ ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ НА РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ

Нечипорук Оксана Василівна, ст. викладач кафедри менеджменту та бізнесу,
Харківський національний економічний університет ім. С.Кузнеця, м. Харків, Україна

Анотація — Розглянуто сутність технічного аналізу. Узагальнено та охарактеризовано методи та основні принципи технічного аналізу.

Ключові слова — Оцінка вартості цінних паперів, ринок цінних паперів, рух цін, технічний аналіз.

Ринок цінних паперів України перебуває на стадії становлення. Отже, існує низка проблем, які вимагають вирішення для формування високоліквідного та капіталізованого ринку цінних паперів.

Одним з важливих етапів інвестиційного процесу є аналіз цінних паперів, основне завдання якого полягає у визначенні об'єктивної вартості потенційних об'єктів інвестування, оцінці рівня їх доходності, ліквідності, ризику та ступеню інвестиційної привабливості в цілому.

Проблему оцінки вартості цінних паперів розглянуто в працях вітчизняних та зарубіжних науковців І. Бланка, Б. Данилишина, Л. Долінського, А. Скрипника, Д. Коробко, І. Лютого, О. Мозгового, М. Назарчука, В. Нікіфорової, Т. Берднікової, Р. Тьюлза, Р. Брейлі, С. Майерса, Д. Маршала та інших.

Ринкова вартість цінних паперів залежить від багатьох факторів як макро– так і мікроекономічного характеру.

Існують два взаємодоповнюючих підходи до аналізу цих факторів – фундаментальний та технічний. Отже розглянемо більш детально технічний аналіз вартості цінних паперів.

Технічний аналіз відрізняється від фундаментального і виходить із діаметрально протилежних передумов: 1) базується на минулій та поточній

ринковій поведінці фондових цінностей; 2) визнає, що аналіз саме такої поведінки дає змогу визначити майбутню спрямованість ціни та її значення. Технічний аналіз не передбачає вивчення економічного стану і перспектив емітентів, оскільки вважає, що вони вже враховані ринком в оцінці поточної ціни активів. Основою є біржові дані котирування акцій [8].

Слід враховувати, що методи технічного аналізу ігнорують фундаментальні причини, які лежать в основі формування ціни на аналізуємий актив, тому фундаментальний аналіз повинен розглядатися та використовуватися окремо.

Технічний аналіз полягає у вивченні історії зміни цін на ринку, розрахунків різних показників та прогнозуванні на базі цих даних майбутнього напрямку руху цін на акції або інші активи, які аналізуються.

Методи технічного аналізу ґрунтуються на переконанні, що рух цін на ліквідних ринках залежить від загальних закономірностей, які можливо визначити та на їх основі побудувати з певною мірою вірогідності прогноз зміни ситуації на ринку.

У зв'язку з тим, що технічний аналіз базується на побудові різних спеціальних графіків зміни цін та ряду розрахункових показників (осциляторів) у часі від котировки до котировки, його також називають графічним аналізом [5].

Методи технічного аналізу можна умовно поділити на дві групи. Перша група прийомів технічного аналізу полягає в побудові графіків зміни цін та обсягів торгівлі на акції та виділенні на цих графіках певних етапів руху цін – трендів, побудові ліній підтримки та опору, які дозволяють отримувати прогнози.

Одночасно аналізуються деякі умовні фігури, які утворені даними трендами та дозволяють передбачати вірогідні напрямки їх змін. Друга група цього аналізу полягає в розрахунку та побудові графіків ряду спеціальних показників [5].

В основі традиційного технічного аналізу полягає ідея, що криві курсової динаміки та обсяги угод з цінними паперами є відображенням економічного стану ринку. Вказані процеси не вказують на економічні причини, котрі їх викликали, а є лише їх відображенням. Разом з тим, вказані процеси є інформативними та на основі розгляду їх динаміки можна будувати прогнози про поведінку ринку в майбутньому та приймати вірні рішення про управління портфелем цінних паперів.

Вказану форму технічного аналізу часто називають графічною, оскільки його головним інструментом є візуалізація послідовностей цін у вигляді графіків та розгляд особливостей цих графіків як засобів передбачення цін в майбутньому [8].

Метою технічного аналізу є пошук стійких повторюваних конфігурацій цін. Аналіз проводять за допомогою графіків, а отримані конфігурації, що відображають ринкову поведінку активів, класифікують. Коли попередня та поточна інформація про поведінку конкретного цінного паперу відповідає певному типу конфігурації, то саме такий тип стає основою для прогнозування ціни. Графіки фондового ринку вирізняються різноманітністю форм – це біржовий графік; лінійний графік ціни закриття; точкова діаграма; «японський свічник» [8].

Всі методи технічного аналізу можна звести до чотирьох груп:

- аналіз трендових фігур (моделей);
- методи математичної фільтрації і апроксимації (прибирають дрібні коливання або «шуми»);
- методи, які ґрунтуються на дослідженні циклів фінансового ринку (наприклад хвильова теорія Елліота);
- специфічні методи (японські свічки, періоди Фібоначчі та інші).

Одним із найбільш розповсюджених підходів в дослідженні фінансових ринків є використання комп'ютерних індикаторів.

В даний час в технічному аналізі існує велика кількість комп'ютерних індикаторів, які постійно розвиваються і доповнюються новими, спираються на останні досягнення в комп'ютерних технологіях, математиці, фізиці тощо.

Аксіоми або основні принципи технічного аналізу.

Спеціалісти технічного аналізу сформулювали три аксіоми цього аналізу:

1. Рух (зміна) цін на ринку враховує всю інформацію про ситуацію. Будь-які зміни цін є результатом зміни зовнішніх умов та знаходять своє відображення в цінах.

2. Ціни рухаються направлено і головною задачею є визначення трендів. Термін „тренд” означає певний напрямок руху цін. Бувають наступні види трендів:

- тренд, який росте або „бичий” – основний рух цін вверх;
- падаючий або „ведмежий” – основний рух цін вниз;
- боковий або горизонтальний – ціна в основному не змінюється.

3. Історія на ринку повторюється. Це відображається у графіках руху цін.

Спеціалістами технічного аналізу був розроблений метод середніх скользячих, який дозволяє розділити випадкові та суттєві коливання цін, підтверджує отримані іншими способами прогнози зміни тенденцій ринку та дозволяє планувати свої дії на основі отриманих сигналів передбачуваних змін в напрямку трендів [5, с.310-312].

Метод середніх скользячих полягає в обчисленні середнього курсу досліджуваної акції за певну кількість сесій, які передують розрахунковому дню, та побудові графіку результатів обчислень на одному графіку з поточними курсами цієї акції (на графіку гістограм). Прийнята для кожного розрахунку конкретної середньої скользячої кількість сесій або

кількість аналізуємих періодів є постійною величиною.

На базі отриманих значень будується графік зміни курсу акції та середньої скользячої, причому після кожної торгової сесії (кожного розрахункового періоду) будуються нові крапки вправо за рухом кривих.

Таким чином, технічний аналіз можна застосувати до будь-яких часових періодів та можна отримати, як короткостроковий, так і довгостроковий прогноз. Методика технічного аналізу пристосована до аналізу цін на будь-яких ринках, головне мати дані про попередній рух цін [5, с.310-312].

Сучасний технічний аналіз використовує теж саме основне припущення відносно інформативності курсової динаміки цінних паперів та можливості обліку статистичних ретроспективних даних. Проте, він оперує не графіками, а використовує статистичну методологію та оптимізацію для прийняття рішень про формування портфеля цінних паперів [10].

Висновки. У статті розкрито сутність технічного аналізу, здійснено теоретичне узагальнення методів та принципів технічного аналізу, а також найвпливовіших характеристик інвестиційної привабливості акцій, які доцільно прораховувати інвестору. Інвестор повинен володіти технічним аналізом, вміти побудувати з певною мірою вірогідності прогноз зміни ситуації на ринку.

І фундаментальний, і технічний аналітик мають обмежений погляд на майбутнє. Існує точка зору, що тільки поєднання цих двох поглядів дозволяє отримати найреальнішу картину майбутнього.

Список використаної літератури

1. Астапова Г. В. Корпоративное управление и корпоративные финансы в условиях трансформационной экономики: [монография] / Г. В. Астапова. - Донецк: Издательство Сталкер, 2004. - 183 с.
2. Бондар М. І. Інвестиційна діяльність: методика та організація обліку і контролю:

[монографія] / М. І. Бондар. К. :КНЕУ, 2008. - 256 с.

3. Брейли Р. Принципы корпоративных финансов / Р. Брейли, С. Майерс. - [2-е русс. изд. (пер. с 7-го междунар. изд.)]. -М. : Олимп-Бизнес, 2008. - 1008 с.

4. Коробков Д. В. Мультиплікатори оцінки акцій, які враховують рентабельність структури капіталу і ризик компанії / Д. В. Коробков // Фінанси України. - 2011. - №1. - С. 94-101.

5. Кравченко Ю.Я. Рынок ценных бумаг: Курс лекций / Ю.Я. Кравченко – К.: ВИРА-Р, 2002. – 368с.

6. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nssmc.gov.ua/activities/corpmanagement>

7. Ринок цінних паперів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ubooks.com.ua/books/00040/inx29.php>

8. Святюк О.Р. Аналіз інвестиційної привабливості корпоративних цінних паперів / О.Р. Святюк, Н.В. Тувакова, Т.Г. Величко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://journal.lvduvs.edu.ua/visnyky/nvse/01_2016/16sorkcp.pdf

9. Статистика фондових бірж [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://elib.lutsk-ntu.com.ua/book/fof/finansiv/2011/11-3/page36.html>

10. Шелудько В. М. Фінансовий ринок / В. М. Шелудько [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://westudents.com.ua/glavu/103318-1811-fondov-ndeksi.html>

Автори

Нечипорук Оксана Василівна, ст. викладач, ХНЕУ, ksusha_n@list.ru

Тези доповіді надійшли 07 лютого 2017 року.